

Oduvek je želela da bude pionir istraživač, svetski putnik koji otkriva svet. Forma kroz koju će to i ostvariti dugo je ostala nepoznata. O fotografiji nije ni sanjala, ali se ona desila i ispunila njen životni san koji sada proživljava.

Svetlana Lana Dingarac rođena je u Beogradu, u porodici čuvenih građevinskih inženjera, dede Dušana i oca Slobodana Dingarca. U porodici u kojoj je, kao i svakoj drugoj srpskoj, bio prisutan kult sina naslednika, odgajana je po „muškom principu“, neustrašiva i borbena. Zvali su je Kalamiti Lejn, inspirisani legendarnom junakinjom Divljeg zapada, Kalamiti Džejn. Nasledila je i tatinu biblioteku, sa knjigama za jednog dečaka, Defoe-ov Robinzon Kruso, Stivenson-ovo Ostrvo s blagom... Porodična tradicija nalagala je da Svetlana Dingarac po završetku Matematičke gimnazije upiše Građevinski fakultet, ali svoju potrebu za putovanjem nije ispunila radeći na gradilištima diljem sveta, posredstvom neke od brojnih građevinskih kompanija tadašnje Jugoslavije, već sa fotoaparatom, otkrivajući neotkriveno, beležeći i zaustavljajući trenutke predela i života ljudi dalekih odredišta, danas prepoznatim rukopisom svog senzibiliteta.

Zahvaljujući fotoaparatu obišla je neke od najatraktivnijih svetskih destinacija: Brazil, SAD, Kambodžu, Indiju, Finsku (Laponiju), Grčku i Maltu... U Jermeniji je tokom 2013/14. kao turistički konsultant USAID-a, u ulozi autora potpisala turistički vodič za četiri tamošnje provincije, u koje je unela poetsku crtu i oplemenila fotografijama, dala svoj sud i procenu turističkih potencijala, ideje za pobošljanje i prezentaciju radi privlačenja stranih turista. Isto to je radila i na Zelenortskim ostrvima. Više puta je boravila u Siriji, zahvaljujući prvom putovanju u tu zemlju u sopstvenoj režiji i članku o Palmiri, objavljenom u JAT Review, koju je video sirijski ambasador, posle i ministar turizma Sirije, koji joj je, kao gostu iz Srbije, obezbedio vizu za desetodnevni boravak na festivalu „Put svile“ u toj zemlji. Kvalitet ranije obavljenih poslova bio je preporuka poziva koje je dobijala sa raznih strana sveta. Jedan posao je otvorao vrata drugom.

- Fotografija u sprezi sa konsultantskim delom bavljenja turizmom, odvela me je na razna mesta, omogućila susret sa neverovatnim ljudima. Iako nisam putovala radi zadovoljstva, posao koji sam radila i volela, učinio je da u tim putovanjima uživam. Naporan je to rad, ali emotivna, socijalna, psihološka, umetnička satisfakcija mog posla u potpunosti me je ostvarila i vodila na nove zadatke - rekla je Svetlana Dingarac.

Njen rad, krunisan brojnim nagradama, beleži impozantan broj akcija i angažmana na velikim projektima. Autor je brojnih monografija, među kojima Monografije Rafinerije Pančevo, Monografije manastira Gradac na kojoj je radila osam godina. Ostvarila je veliki broj kolektivnih i samostalnih izložbi (Između neba i zemlje, 2001; Priče iz pastirske torbice, 2002; Bajka o

Kamenu i vodi, 2010; Daleki susreti, 2010; Boje Brazila, 2010).

Nepredviđene okolnosti uslovile su da aterira i okrene se nekim manje zahtevnim izazovima, ostajući verna fotografiji i svojoj neutoljenoj potrebi za nečim novim. U Srbiji reputaciju je, između ostalog, stekla kao ko-autor projekta „10 idealnih mesta duž Koridora X“ povodom OI u Atini 2004. godine; projektu TO Srbije „Tri idealna dana u Srbiji“ finansiranom od strane USAID-a: sličan koncept imao je i projekat „Tri idealna dana u Novoj Varoši“; „Beogradske priče“... Rad na snimanju Beogradske tvrđave 2010/11., probudio je u njoj interesovanje za „isčezle“ gradove srednjovekovne Srbije, značajne za našu istoriju. Tamo je shvatila da joj „leži“ snimanje tvrđava, doživljava i preživljava vreme kada je u njima cvetao život i uživa u tome. Svojim džipom neumorno obilazi tragove prošlosti, krčeći slabo prohodne puteve do ostataka kula i zidina. Tvrđava Petrus, kod sela Zabrega, 11 km od Paraćina, grad Ostrvica na planini Rudnik, tvrđava Koznik na obroncima Kopaonika, Tvrđava Maglič u Ibarskoj klisuri, Tvrđava Bač, najznačajnije i najbolje očuvano srednjevekovno utvrđenje na području Vojvodine, samo su neke od tvrđava koje će se objedinjene naći u jednom izdanju, koje bi trebalo da baci svetlo na jedinstvene spomenike arhitektonskog nasleđa, prebogatu istoriju koja se niti učila, niti se danas uči na način kako bi trebala. Prva serija fotografija će biti dostupna javnosti na izložbi u Narodnom muzeju u Velikoj Plani krajem godine.

- U konačnom izdanju fotografije bi trebale da budu upečatljive, da ostave utisak, ali mora ih pratiti priča jer je važno preneti poruku. Na nekim mestima nemate ništa, samo fotogenično brdo. Ako se ne ispriča priča to ostaje lepo brdo. Mora se na interesantan način ispričati šta je tu nekada bilo - objašnjava Svetlana Dingarac i dodaje da je simptomatično što se gotovo na svim takvim lokalitetima nalaze aktivni kamenolomi, koji dovode u pitanje opstanak nekih od ovih gradova.

Po njenim rečima rad na terenima u Srbiji nije ništa manje izazovan od egzotičnih krajeva dalekih zemalja. I ovde joj se dešavaju neverovatne stvari, upoznaje divne ljude. Jedan gospodin ju je izbavio kada se zaglavila na litici, između stena i provalije „vijajući“ idealno svetlo; meštani joj donose hranu, nude smeštaj, čak i zemlju da podigne neku kućicu, jer je mesto opustelo, bez ljudi. Na tim putovanjima stekla je i prijatelje.

Fantastično je osetiti energiju i oduševljenje jednog ovakvog profesionalca, majstora fotografije, koji je bezmalo obišao ceo svet, video brojna čuda i nalazi lepotu i inspiraciju u kulturnoj baštini svoje zemlje. Za sada najviše u Magliču i Kozniku. Na Magliču je fasciniraju neverovatne promene svetla i vizura koje se iz dana u dan smenjuju, gde se sudaraju vazdušne mase, koje uslovaljavaju kretanje oblaka i pojavu magle. O Kozniku, gradu Orlovića Pavla, u narodu poznatom kao Jerinin grad, ispredena je legenda da je Jerina, gledajući sa grada poželela da se dolina ispuni jezerom. Prema nekim istraživanjima, na putu prema Goču pronađeni su ostaci priveza za čamce koji bude sumnju da li je priča o jezeru samo legenda.

- Jednog jutra posmatrala sam maglu koja je ispunila dolinu poput jezera. Ova neverovatna scena probudila je maštu kako bi to bio lep prizor grada koji se ogleda u jezeru. Shvatila sam koliko su ljudi nekada imali smisla da izaberu lokaciju za grad ne samo po strateškom značaju, već i po lepoti. Sa mesta gde se uzdiže Ostrvica, vidi se pola Srbije. U rane jutarnje sate sa Koznika se vidi Rtanj - sa oduševljenjem govori Svetlana Dingarac.

Fotografije: Svetlana Dingarac

